

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 701/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. novembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] zastúpenej advokátkou JUDr. Klaudiou Azariovou, advokátska kancelária AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmeťova 26, Košice, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 39 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 So 62/2015 z 27. júla 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 39 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej

republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 10 So 62/2015 z 27. júla 2016 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva:

«Sťažovateľka... podanou žiadosťou zo dňa 30.6.2014 žiadala Sociálnu poisťovňu... o zvýšenie sumy invalidného dôchodku. Sociálna poisťovňa - ústredie žiadosti sťažovateľky rozhodnutím č. 805 807 8754 0 z 13.11.2014 nevyhovela. Sťažovateľka sa voči tomuto rozhodnutiu Sociálnej poisťovne... odvolala na Krajský súd v Košiciach. Krajský súd v Košiciach, rozsudkom zo dňa 29.4.2015, sp. zn. 3Sd/21/2015-18 potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne... Sťažovateľka podala proti tomuto rozhodnutiu Krajského súdu v Košiciach odvolanie dňa 19.6.2015. O odvolaní rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. 805 807 8754 0 zo dňa 13.11.2014 o zamietnutí žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Sd/21/2015-18 zo dňa 29.4.2015 tak, že rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Sd/21/2015-18 zo dňa 29. apríla 2015 potvrdil. ...

Sťažovateľka... bola... 18.7.2005 uznaná invalidnou pre rozhodujúce zdravotné postihnutie choroby podporného a pohybového aparátu s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa kapitoly XV, oddiel G, položka 43.2/b v rozsahu 45% s tým, že od útleho detstva je liečená pre vrodenú luxáciu oboch bedrových kĺbov. Sťažovateľka od narodenia trpí vysokou iliákálnou bilaterálnou luxáciou bedrových kĺbov (6 cm - 8 cm vyššie degenerované hlavice bedrových kĺbov od degenerovaných puzdier) so sekundárnymi následkami a ochoreniami.

Sťažovateľka sa obrátila so žiadosťou o zvýšenie sumy invalidného dôchodku... 30.6.2015 na Sociálnu poisťovňu, pobočku Košice. Predmetom žiadosti sťažovateľky... bolo zvýšenie invalidného dôchodku v dôsledku poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, posudkovým lekárom sociálneho poistenia pobočky Sociálnej poisťovne - Košice. Rozhodnutím Sociálnej poisťovne - ústredie č. 805 807 8754 0 zo dňa 13.11.2014, bolo sťažovateľke oznámené, že je naďalej invalidná podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, so záverom, že pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 45%. Voči tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie dňa 17.12.2014.

Sťažovateľka v odvolaní uviedla, že pri rozhodovaní o zvýšení invalidného dôchodku, nebola pri vypracovaní odborného posudku braná do úvahy a percentuálne ohodnotená primárna diagnóza, a to obojstranná vysoká ilikálna luxácia bedrových kĺbov, ktorou trpí od narodenia a ktorá má progresívny charakter. Sociálna poisťovňa - ústredie vo vyjadrení k odvolaniu zo dňa 20.4.2015 uviedla, že z dôvodu, že sťažovateľke sa nepodarilo spochybníť správnosť rozhodnutia o zamietnutí žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku, má za to, že o jej žiadosti o zvýšenie sumy invalidného dôchodku bolo rozhodnuté správne a v súlade s objektívne zisteným skutkovým stavom.

Predmetom posúdenia ako Krajského súdu v Košiciach, tak aj Najvyššieho súdu bolo preskúmanie rozhodnutia Sociálnej poisťovne - ústredia č. 805 807 8754 0 zo dňa 13.11.2014.

Ako je zrejmé z odôvodnenia Krajského súdu, Krajský súd v tomto konaní vychádzal z posudkov posudkových lekárov o zdravotnom stave a miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Pri svojej činnosti sa teda len oboznámil s lekárskou správou posudkového lekára Sociálnej poisťovne z dňa 1.4.2015, pripojeným administratívnym spisom sťažovateľky. Z týchto dôkazov dospel k záveru, že opravný prostriedok sťažovateľky nie je dôvodný.

Podobne pri svojej rozhodovacej činnosti postupoval aj Najvyšší súd. Vo svojom rozhodnutí (na strane 8) konštatuje, že nemôže sám posudzovať odborné otázky medicínskeho charakteru, ktoré sú podkladom pre stanovenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pre účely invalidity, musí rovnako ako Sociálna poisťovňa... vychádzať z lekárskeho posudku, kde posudzuje presvedčivosť ich záverov s prihliadnutím na námietky žiadateľa o invalidný dôchodok, resp. o jeho zvýšenie. Závery, ktoré poskytli posudkoví lekári vo svojich posudkoch, považuje za objektívne a správne aj po odbornej úrovni.

Ani jeden z orgánov, ktorý rozhodoval v tomto prípade, nenariadil znalecké dokazovanie, ktoré by zodpovedalo otázkam korešpondujúcej s kritériami invalidity podľa § 71 zákona č. 461/2003 Z. z., vzhľadom na zdravotný stav sťažovateľky a ktoré by potvrdilo alebo vyvrátilo závery posudkových lekárov. Týmto konaním, v tomto prípade nečinnosťou súdu spočívajúcej v odvolaní sa súdov len na tú skutočnosť, že nemôžu sami posudzovať odborné otázky medicínskeho charakteru, došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu podľa

čl. 46 ods. 1 Ústavy a k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Porušenie namietaných práv, práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru a práva na primerané hmotné zabezpečenie občanov pri nespôsobilosti na prácu podľa čl. 39 ods. 1 Ústavy SR postupom Najvyššieho súdu v konaní 10So/62/2016 sťažovateľka vidí v nasledujúcich bodoch:

1. nevykonanie dôkazov súdom
2. nevyporiadanie sa s námietkami a tvrdeniami sťažovateľky
3. vnútorná rozpornosť rozhodnutia Najvyššieho súdu

4. vzhľadom na odmietnutie žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku, sťažovateľka sama nie je schopná primerane zabezpečiť seba a svoju rodinu, ktorej členmi sú aj dve maloleté deti

1. Nevykonanie dôkazov súdom

Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29.4.1993, II. ÚS 410/06).

Vo všetkých svojich podaniach sťažovateľka uvádza ako primárnu diagnózu obojstrannú vysokú iliakálnu luxáciu, v súvislosti s čím jej vznikajú sekundárne ochorenia, ktoré však posudkoví lekári považujú za málo významné až nevýznamné a ktoré podľa ich záverov nezdôvodňujú vyššiu mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Ako vyplýva zo sťažovateľkou predložených odborných lekárskeho správ, jej stav je trvalý so sústavnou progresiou bez možnosti zlepšenia stavu. Najvyšší súd sa pri svojom rozhodovaní len opiera o závery posudkových lekárov a neprihliada pri tom na tvrdenia sťažovateľky, že jej zdravotný stav sa nezlepšuje a práve naopak, má progresívny charakter. Stav s tendenciou ďalšej progresie, ktorý vyžaduje šetrenie dolných končatín a chrbtice, konštatuje aj Najvyšší súd v predmetnom rozhodnutí (rozsudok Najvyššieho súdu 10So/62/2015, strana 6). Závery Najvyššieho súdu ako aj Krajského súdu, ktorí vo veci sťažovateľky rozhodovali, keď na jednej strane uvádzajú, že nemôžu riešiť odborné otázky medicínskeho charakteru, no na strane druhej v plnom rozsahu považujú za správne závery posudkových lekárov, ktoré sú mimochodom odborného medicínskeho charakteru, sú

v značnom rozpore. Ak súdy nemôžu posudzovať odborné otázky medicínskeho charakteru, ako môžu objektívne konštatovať a rozhodnúť vo veci sťažovateľky na základe jednoznačne prijatého stanoviska, že závery posudkových lekárov sú správne, ak ide taktiež o riešenie odborných otázok medicínskeho charakteru?

Sťažovateľka poukazuje aj na odbornosť posudkových lekárov, ktorí posudzovali jej zdravotný stav za účelom rozhodovania o nároku na zvýšenie invalidného dôchodku v tomto prípade. Vzhľadom na ich špecializáciu, všeobecné lekárstvo, je sťažovateľka toho názoru, že jej diagnóza, ktorá má ortopedický a neurologický základ, nemohla byť dostatočne odborne posúdená lekármi so špecializáciou všeobecné lekárstvo, a bolo viac ako nevyhnutné posúdenie znalcom z príslušného odboru. ...

2. Nevyporiadanie sa s námietkami a tvrdeniami sťažovateľky

V zápisnici z pojednávania na Krajskom súde v Košiciach zo dňa 29.4.2015, sťažovateľka uvádza, že posudkový lekár sa nezaoberal RTG snímku bedrových kĺbov sťažovateľky a uviedol, že snímka nie je dôkazom Toto tvrdenie uvádza aj sťažovateľka v odvolaní zo dňa 15.6.2015.

S neuznaním RTG snímky ako dôkazu a tvrdeniami sťažovateľky, sa Najvyšší súd nejako relevantne nevysporiadal. Opäť zotrval len pri posudkoch posudkových lekárov, ktoré podľa sťažovateľky sú nesprávne, pričom ani nezohľadnil tak rozhodujúci dôkaz akým je snímka samotného poškodeného pohybového ústrojenstva a nezohľadnil ani tvrdenie sťažovateľky, že tento dôkaz nebol akceptovaný.

Aj vzhľadom k tomu, čo sme uviedli vyššie, bolo na mieste, aby Najvyšší súd nariadil znalecké dokazovanie, ktoré by odstránilo rozpornosť v tvrdeniach sťažovateľky, ňou predložených lekárskejších správ a záverov posudkových lekárov a zároveň by prispelo k objektívnemu zhodnoteniu toho, či snímok je relevantným dôkazom a či je nositeľom informácie, ktorá by potvrdila tvrdenia sťažovateľky.

Z lekárskejších správ vypracovaných [REDAKOVANÉ], ortopédom, ktoré boli predložené sťažovateľkou počas konania na Krajskom súde aj počas konania na Najvyššom súde, jednoznačne vyplýva progresívny stav. K tomu uvádzame z lekárskejších správ: „... napriek sústavnej liečbe progresia sekundárnych zmien..., aktuálne pribudli výrazné bolesti chrčtice krčnej, bolesť v drieku a BK...“. Z ďalšej lekárskejších správy uvádzame: „... vzhľadom na nemožnosť operácie možno predpokladať len zhoršenie,..."

Tieto závery však pri rozhodovaní Najvyššieho súdu neboli brané do úvahy aj napriek tomu, že sťažovateľka na nich upozornila.

Pre posúdenie nároku na zvýšenie invalidného dôchodku je podstatnou otázkou vplyvu dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu na schopnosť výkonu zárobkovej činnosti. V odbornom posudku [REDAKOVANÉ] o invalidite zo dňa 1.4.2015, sa v časti pracovná rekomandácia uvádza, že sťažovateľka môže vykonávať prácu „...bez dlhého chodenia a státia, skôr sedavého charakteru s možnosťou striedania polôh, podľa vzdelania...“ K tomu [REDAKOVANÉ] v posudku uviedol, že sťažovateľka subjektívne uvádza: „nevládze chodiť..., nevládze sa zahýnať, ...nevládze sedieť, máva závrat.“ Nie je zrejmé, akými úvahami sa posudkový lekár spravoval, keď prijal záver, že je možné aby sťažovateľka vykonávala prácu „polosedavého typu“, ktorú označil v posudku za vhodnú aj vzhľadom na jej dosiahnuté vzdelania. Vzhľadom na sťažovateľkou uvádzané okolnosti a vzhľadom na odborné závery ošetrovujúcich lekárov v predložených lekárskejších správach sa javí, že záver posudkového lekára nemá oporu v sťažovateľkou uvádzaných okolnostiach, ako ani v zdravotnej dokumentácii sťažovateľky.

Máme za to, že hodnotenie zdravotného stavu, ktorým sťažovateľka trpí od narodenia a ktorý má progresívny charakter, čo konštatuje aj Najvyšší súd v odôvodnení, a ktorý je zdokumentovaný v lekárskejších správach a nálezoch, tak, že Najvyšší súd odkazuje len na závery posudkových lekárov a neprihliada na tvrdenia sťažovateľky, je v rozpore nielen so zákonom ale aj s Ústavou SR a právom každého občana na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a aj v rozpore s čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Najvyšší súd ako aj krajský súd svojou argumentáciou pripustili fakt, že naplnenie ústavného práva sťažovateľky na primerané hmotné zabezpečenie občanov pri nespôsobilosti na prácu, závisí od posúdenia jej zdravotného stavu dvomi posudkovými lekármi Sociálnej poisťovne a že v danom prípade neexistuje žiadny systém ochrany práv sťažovateľky z dôvodu ako uvádzajú obe súdy, že „nemôžu samy posudzovať odborné otázky medicínskeho charakteru“ a napokon, že „závery posudkových lekárov považujú za objektívne a úplné.“

S vyššie uvedeným odôvodnením rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, sa nemožno stotožniť, keďže takéto odôvodnenie podľa názoru sťažovateľky je nedostatočné a vôbec nedáva odpovede na jej námietky s poukázaním na ňou predložené lekárske správny, jeho

rozhodnutie nepovažuje za presvedčivé vzhľadom na jediné odôvodnenie rozsudku, že závery posudkových lekárov sú logické.

Podľa ust. § 209 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení: „Rozhodnutie organizačnej zložky Sociálnej poisťovne sa vydáva písomne, ak tento zákon neustanovuje inak. Rozhodnutie musí byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.“

Vzhľadom na postup správneho orgánu v rámci rozhodovania v konaní o zvýšení invalidného dôchodku sťažovateľky, sa javí, že nebol spoľahlivo zistený skutkový stav veci vzhľadom na rozpory medzi lekárskymi správami predloženými sťažovateľkou a jej tvrdeniami na jednej strane a závermi posudkových lekárov na strane druhej.

Nemožno prijať ani správnosť záverov Najvyššieho súdu ako aj Krajského súdu, v ktorých sa stotožnili s rozhodnutím správneho orgánu v konaní o nároku sťažovateľky na zvýšenie invalidného dôchodku, ak rozhodnutie správneho orgánu bolo prijaté na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu.

Rozhodnutie ESLP vo veci Vetrenko vs Moldavsko: „... jednou z požiadaviek článku 6 Dohovoru na vnútroštátne súdy je, aby sa zaoberali najdôležitejšími argumentmi vznesenými účastníkmi konania a aby uviedli dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov. Hoci rozsah, v ktorom sú súdy povinné uviesť dôvody sa môže meniť v závislosti od osobitných okolností prípadu, opomenutie zaoberať sa podstatnými argumentmi alebo zjavne svojvoľné (arbitrárne) zaoberanie sa takýmito argumentmi, je nezlučiteľné s ideou spravodlivého procesu.“

Nález Ústavného súdu SR sp zn. II. ÚS 200/09: „Z uvedeného preto možno vyvodiť záver, že odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby spravodlivé súdne rozhodnutie reagovalo na podstatné a relevantné argumenty účastníka konania a aby mu dalo jasnú a zreteľnú odpoveď na riešenie konkrétneho právneho problému (obdobne napr. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).“

Vzhľadom na odôvodnenie rozhodnutia Najvyššieho súdu ako aj krajského súdu je zrejmé, že obe súdy sa nijako nezaoberali argumentmi sťažovateľky a v plnom rozsahu sa stotožnili so závermi posudkových lekárov správneho orgánu.

3. Vnútoraná rozpornosť rozhodnutia Najvyššieho súdu SR

Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí na jednej strane sám poukazuje na progresiu zdravotného stavu sťažovateľky, na strane druhej však stále vychádza z posudkov posudkových lekárov, ktorých závery namietala aj sťažovateľka. Ďalšiu rozpornosť vidíme aj v časti, kde Najvyšší súd SR konštatuje, že nemôže sám posudzovať odborné otázky medicínskeho charakteru ale zároveň nenariadil znalecké dokazovanie. Najvyšší súd SR v odôvodnení uvádza, že posudkoví lekári posudzovali zdravotný stav aj z predložených RTG, zároveň však uvádza, že RTG snímok nevzal do úvahy.

Ak by sme prijali za správne a ústavne konformné každé rozhodnutie súdu, ktorým zamieta návrh z dôvodu, že sám nemôže posudzovať odborné otázky, došlo by k neprimeranému zásahu do práv na súdnu ochranu účastníkov konania, a k porušeniu princípov právneho štátu.

Ústavný súd SR vo svojich rozhodnutiach sp. zn. I. ÚS 243/07, sp. zn. I. ÚS 155/07, sp. zn. I. ÚS 402/08 zdôrazňuje, že: „všeobecný súd by nemal byť vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení nekoherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver.“

Tieto právne vety vyjadrujú, že jednou zo základných požiadaviek náležitej právnej argumentácie je, že argumentácia v odôvodnení rozhodnutia súdu musí byť vnútorne nerozporná - a teda logicky konzistentná.

V zmysle § 71 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z. z o sociálnom poistení, na ktoré odkazuje aj Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí v predmetnej veci: „Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav.“

K tomu uvádzame: Máme za to, že Najvyšší súd pri svojom rozhodovaní nevzal do úvahy toto ustanovenie. Ortopedické vyšetrenie zo dňa 14.7.2014. ktoré je citované aj v lekárskej zápisnici [REDAKOVANÉ], v časti II. - POSUDOK, uvádza „... sekundárne artrotické zmeny v neocetabulach IV. st., ...“ Poukazujeme na to, že

v samotnom posudku [REDAKOVANÉ] sú uvedené sekundárne ochorenia, ktoré majú vplyv na primárnu diagnózu. Progres sekundárnych zmien je zrejmý z väčšiny lekárskeho vyšetrení a správ (tak ako sťažovateľka uvádza vyššie), progres konštatuje aj [REDAKOVANÉ], ortopéd, v správe z ortopedického vyšetrenia z dňa 5.12.2014: „... napriek sústavnej liečbe progres sekundárnych zmien...“

Ani na základe tohto ustanovenia, ktoré Najvyšší súd sám vo svojom rozhodnutí cituje, v spojení s obsahom posudku a lekárskeho správ predložených sťažovateľkou, Najvyšší súd neodstránil vnútorné protirečenia, ktoré sú v tomto prípade úplne zrejmé.

Vnútorná rozpornosť predmetného rozhodnutia Najvyššieho súdu zásadným spôsobom zasiahla do práv sťažovateľky, kedy došlo k porušeniu práv sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru a práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR tým, že Najvyšší súd neodstránil rozpornosť v tvrdeniach sťažovateľky a posudkových lekárov, ktorá následne viedla aj k rozpornosti v odôvodnení rozsudku.

4. Vzhľadom na zamietnutie žiadosti sťažovateľky, ohľadom zvýšenia invalidného dôchodku, sťažovateľka nie je schopná primerane zabezpečiť seba a svoju rodinu, ktorej členmi sú aj dve maloleté deti.

Sťažovateľka naposledy pracovala v [REDAKOVANÉ] ako recepcná vo fitness centre - chránená dielňa. V súčasnosti na tomto pracovisku už nepracuje. Ako to vyplýva z lekárskej zázpisnice posudkového lekára Sociálnej poisťovne [REDAKOVANÉ] zo dňa 1.4.2015, zotrvanie na pôvodnom pracovisku neodporúča. Zároveň uvádza, že sťažovateľka sa môže uplatniť na trhu práce, s tým, že môže vykonávať prácu v prostredí bez dlhého chodenia a státia, bez dvíhania ťažkých bremien, skôr sedavého charakteru s možnosťou striedania polôh, podľa vzdelania s vylúčením uvedených obmedzení. Vzhľadom na túto špecifikáciu je pre sťažovateľku obtiažne nájsť vhodné zamestnanie primerané jej vzdelaniu, ktoré by vyhovovalo týmto požiadavkám. Ako sťažovateľka sama uvádza v odvolaní voči rozhodnutiu Sociálnej poisťovne - ústredie zo dňa 13.11.2014, č. 805 807 8754 0, jej stav je natoľko vážny, že jej spôsobuje problémy stáť, chodiť, bolesti pri chôdzi ako aj pri zmenách polohy, čo jej znemožňuje aj nájsť si primerané zamestnanie.

Sťažovateľka žije v domácnosti s 2 maloletými deťmi a manželom, ktorý je zárobkovo činný. Hmotné zabezpečenie celej rodiny je teda na manželovi, keďže sťažovateľka v dôsledku svojho zdravotného stavu nie je reálne schopná vykonávať sústavnú prácu.

V dôsledku absencie zistenia skutočného stavu veci správnym orgánom v súlade s § 209 zákona o sociálnom poistení, nevykonaním dôkazov krajským súdom a rovnako ani najvyšším súdom, ktorí vo veci zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu v konaní o zvýšení invalidného dôchodku sťažovateľky rozhodovali, sa sťažovateľka ocitla v situácii, kedy napriek preukázateľne zhoršenému zdravotnému stavu nie z vlastnej viny, nie je schopná primerane zabezpečiť seba a svoju rodinu, čím došlo k porušeniu aj je práva na primerané hmotné zabezpečenie pri nespôsobilosti na prácu podľa čl. 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.»

3. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, základné právo na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (1950) a základné právo na primerané hmotné zabezpečenie občanov pri nespôsobilosti na prácu podľa čl. 39 ods. 1 Ústavy SR rozhodnutím Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.7.2016, sp. zn. 10So/62/2015 bolo porušené.

2. Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27.7.2016 pod sp. zn. 10So/62/2015 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľke trovy konania vo výške 363,70 Eur do 15 dní od doručenia tohto nálezu...“

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

6. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

8. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Sťažovateľka v petite svojej sťažnosti namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 39 ods. 1 a 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu. Porušenie označených práv vidí sťažovateľka v tom, že najvyšší súd nevykonával dôkazy, nevysporiadal sa s jej námietkami a tvrdeniami, rozsudok najvyššieho

súdu je vnútorne rozporný a sťažovateľka nie je schopná primerane zabezpečiť seba a svoju rodinu.

9. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 3 Sd 21/2015 18 z 29. apríla 2015 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) s poukazom na § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne – ústredia č. 805 807 8754 0 z 13. novembra 2014, ktorým podľa § 73 a § 112 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov zamietla žiadosť sťažovateľky o zvýšenie invalidného dôchodku. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

10. Podľa čl. 39 ods. 1 ústavy občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

13. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

14. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní.

15. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

16. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

17. Vychádzajúc z uvedených právnych názorov ústavný súd pre účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti preskúmal namietaný rozsudok najvyššieho súdu.

18. Po preskúmaní rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľky nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov najvyššieho súdu.

19. Ústavný súd nezistil, že by najvyšším súdom aplikovaný postup a jeho závery mohli zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného rozsudku v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nezistil, že by posudzovaný rozsudok najvyššieho súdu bol svojvoľný alebo v zjavnom vzájomnom

rozpore, či urobený v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou či nedostatočne odôvodnený.

20. Ústavný súd považuje za potrebné v prvom rade poukázať na obsah odvolania sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu, ktorý si ústavný súd v rámci prípravy predbežného prerokovania návrhu zabezpečil. Sťažovateľka v odvolaní uviedla:

„Odvolanie podávam z dôvodu, že obojstranná vysoká iliakálna luxácia bedrových kĺbov nie je medicínska otázka, ale závažnejšie ochorenie ako ťažký stupeň obmedzenej hybnosti bedrových kĺbov. Mať alebo nemať bedrový kĺb (najdôležitejší váhonostný kĺb je podstatný rozdiel, rovnako ako sekundárne ochorenia vyplývajúce z tejto primárnej diagnózy. Posudkový lekár Sociálnej poisťovne, ústredie, vysunuté pracovisko v Košiciach dňa 1.4.2015 zhodnotil môj zdravotný stav spôsobom, že mám bedrové kĺby, len o tom neviem, lebo rontgenový snímok nie je dôkaz a že som nebola za posledných 10 rokov hospitalizovaná ani v kúpeľnej starostlivosti. Pričom som doložila aktuálne odborné lekárske nálezy, že sa sústavne liečim ambulantne. Som matkou dvoch maloletých detí, manžel pracuje na zmeny a nemáme ich komu zveriť na noc, keby som bola hospitalizovaná alebo v kúpeľnej starostlivosti. Na Krajskom súde samosudkyňa [REDAKOVANÉ] mi povedala: nehovorte mi medicínske hľadisko, opýtala sa ma len či trvám na konaní v prejednávanej veci a vyniesla rozsudok z medicínskeho hľadiska. Ako mám potom dokázať, že obojstranná vysoká iliakálna luxácia nie je bedrový kĺb a nemôžem trpieť ničím čo nemám, keď nemôžem povedať medicínske hľadisko a posudkový lekár neberú do úvahy primárnu diagnózu, rovnako ako aj ďalšie sekundárne ochorenia, ktoré som doložila odbornými lekáorskými nálezmi.

Keď som 18.7.2005 požiadala o invalidný dôchodok, poslali mi rozhodnutie o schválení invalidného dôchodku s mierou funkčnej poruchy 45 %, diagnóza na základe, ktorej rozhodli tam nebola uvedená. Netušila som, že mi uznali len jednu zo sekundárnych diagnóz, pri opakovaných kontrolách mi tvrdili, že časom mi uznajú plný invalidný dôchodok, lebo pri luxácii sa zdravotný stav zhoršuje, ale ešte som mladá. Práve preto, že sa mi zdravotný stav zhoršil a stále zhoršuje, som požiadala o prehodnotenie percentuálnej miery invalidného dôchodku. Mám problémy z luxácie pri státi, chodení, ležaní, pri zmenách polôh; mám bolesti kolien, členkov, ktoré sú v dôsledku luxácie bedrových kĺbov

veľmi zaťažované. Trpím ďalšími sekundárnymi ochoreniami ako hyperlordóza, skolióza, v podstate bolesťami celej chrbtice z čoho vyplývajú príznaky z jednotlivých častí chrbtice ako trpnutie rúk, nôh; závraty, nutkanie na vracanie, bolesti pri sedení, chodení, státi, ležaní a zmenách polôh. Všetky diagnózy som doložila aktuálnymi odbornými lekárskymi nálezmi ako aj nálezom z Inštitútu nukleárnej a molekulárnej medicíny, že trpím entezopatiami v dôsledku nefyziologického zaťaženia a atypického postavenia panvy pri obojstrannej vrodenej dysplázii bedrových kĺbov. Preto si myslím, že je to závažnejšie ochorenie ako ťažký stupeň obmedzenej hybnosti bedrových kĺbov. Rovnako ako nálezy z MRI, ktoré potvrdzujú protrúzie diskov krčnej a bedrovej chrbtice s degeneratívnymi zmenami, ktoré posudkový lekár posúdil ako dorzalgiu bez koreňovej lézie.

Posúdenie zdravotného stavu posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne, ústredie, vysunuté pracovisko v Košiciach zo dňa 1.4.2015 ako choroby podporného a pohybového aparátu s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa kapitoly XV, oddiel G, položka 41.2., písm. b na hornej hranici, t.j. 45 % a ostatné diagnózy ako málo významné až nevýznamné a nezdôvodňujú vyššiu mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť; považujem za nesprávne posúdenie veci. Práve naopak: obojstrannú vysokú iliakálnu luxáciu bedrových kĺbov a entezopatie, považujem za oveľa závažnejšie ochorenie z hľadiska miery poklesu vykonávať zárobkovú činnosť, pretože ide o stav trvalý so sústavnou progresiou a z ortopedického hľadiska bez možnosti totálnej implantácie bedrových kĺbov z technicko-anatomického hľadiska.“

21. Najvyšší súd v relevantnej časti napadnutého rozsudku uviedol:

„S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 70 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, fyzická osoba má nárok na invalidný dôchodok aj vtedy, ak sa stala invalidnou v období, v ktorom je nezaopatreným dieťaťom

a má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt. Nárok na invalidný dôchodok tejto fyzickej osobe vzniká najskôr odo dňa dovŕšenia 18 rokov veku. Nárok na invalidný dôchodok má aj fyzická osoba, ktorá sa stala invalidnou počas doktorandského štúdia v dennej forme, nedovŕšila 26 rokov veku a má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt.

Podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, poistenec je invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Podľa § 71 ods. 3 prvej vety zákona o sociálnom poistení, pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby.

Podľa § 71 ods. 6 zákona o sociálnom poistení, miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí.

Podľa § 71 ods. 7 zákona o sociálnom poistení trvanie invalidity sa nepreskúmava, ak pri kontrolnej lekárskej prehliadke nebola určená lehota jej ďalšieho uskutočnenia.

Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (§ 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení).

Podľa § 71 ods. 10 zákona o sociálnom poistení dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav na účely invalidity sa posúdi opätovne, ak sa predpokladá zmena vo vývoji zdravotného stavu a zmena schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Predmetom súdneho konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. 805 807 8754 0 zo dňa 13.11.2014 o zamietnutí žiadosti navrhovateľky zo dňa 30. júna 2014 o zvýšenie invalidného dôchodku.

Ako uviedol i krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku z pripojených administratívnych spisov vyplynulo, že navrhovateľka bola uznaná invalidnou od 18.07.2005 pre rozhodujúce zdravotné postihnutie choroby podporného a pohybového aparátu s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa kapitoly XV, oddiel G, položka 43.2/b v rozsahu 45 % s tým, že od útleho detstva je liečená pre vrodenú

luxáciu oboch bedrových kĺbov. Stav s tendenciou ďalšej progresie vyžaduje šetrenie dolných končatín a chrbtice, chondroprotektíva, rehabilitačnú liečbu a primeraný pohyb. Pri nariadených kontrolných lekárskejších prehliadkach v roku 2006, 2009 a 2013 nedošlo k zmene rozhodujúceho zdravotného postihnutia ani miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Pri ostatnom posúdení zdravotného stavu posudkovým lekárom 19.02.2013 kontrolná lekárska prehliadka už určená nebola.

Z dávkového spisu odporkyne ďalej vyplýva, že v danom prípade zdravotný stav navrhovateľky bol posudzovaný na základe jej žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku v dôsledku zhoršenia zdravotného stavu. V správnom konaní pred vydaním preskúmaného rozhodnutia zdravotný stav navrhovateľky posúdila posudková lekárka Sociálnej poisťovne, pobočka Košice dňa 28.10.2014 v jej prítomnosti, po vlastnom vyšetrení a zhodnotení predložených odborných lekárskejších nálezov z ortopedického, neurologického, MR LS vyšetrenia chrbtice, FRO vyšetrení a dospela k záveru, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím u navrhovateľky sú naďalej choroby podporného a pohybového aparátu s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa kapitoly XV, oddiel G, položka 41.2./b v rozsahu 45 % (na hornej hranici). Uviedla, že navrhovateľka je sledovaná ortopédom pre vrodenú iliakálnu luxáciu oboch bedrových kĺbov so vznikom sekundárnej dysplastickéj artrózy oboch bedrových kĺbov. Od roku 2013 je sledovaná neurológom pre dorzalgiu bez prejavov koreňovej lezie. Funkčné vyšetrenie bedrových kĺbov vykazuje obmedzenie pohybu bedrových kĺbov ľahkého až stredne ťažkého stupňa. Zdravotný stav nevykazuje zhoršenie od posledného posúdenia. Na tomto závere posudková lekárka zotrvala aj dňa 27.01.2015 po zhodnotení novo doložených odborných lekárskejších nálezov z ortopedického, neurologického vyšetrenia a MR C chrbtice.

V súdnom konaní po podaní opravného prostriedku zdravotný stav navrhovateľky aj v jej prítomnosti posúdil posudkový lekár Sociálnej poisťovne, ústredie, vysunuté pracovisko v Košiciach dňa 01.04.2015, po vlastnom vyšetrení a zhodnotení odborných lekárskejších nálezov z ortopedického, neurologického, neurochirurgického a FRO vyšetrenia dospel k zhodnému záveru ako posudkový lekár v správnom konaní, že u navrhovateľky naďalej rozhodujúcim zdravotným postihnutím sú choroby podporného a pohybového aparátu s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa kapitoly XV, oddiel G, položka 41.2., písm. b) na hornej hranici, t. j. 45%. Uviedol, že u navrhovateľky

ide o obojstranné funkčné postihnutie stredného stupňa oboch bedrových kĺbov, a preto miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pre rozhodujúce zdravotné postihnutie bola stanovená na hornej hranici. Funkčné postihnutie vyplývajúce z ostatných chorobných zmien pohybového ústrojenstva sú posudkovo málo významné, až nevýznamné a nezdôvodňujú vyššiu mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Podľa § 153 ods. 6 zákona o sociálnom poistení posudkový lekár posudzuje na účely sociálneho poistenia pri kontrolných lekárskych prehliadkach zdravotný stav, schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť a pracovnú schopnosť poistenca a poškodeného v lehote určenej pri predchádzajúcom posudzovaní alebo aj skôr, ak zistí posudkovo významne skutočnosti, ktoré odôvodňujú vykonanie kontrolnej lekárskej prehliadky alebo na podnet inej fyzickej osoby alebo právnickej osoby.

Pretože súd nemôže sám posudzovať odborné otázky medicínskeho charakteru, ktoré sú podkladom pre stanovenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pre účely invalidity, musí rovnako ako odporkyňa vychádzať z lekárskeho posudku, kde posudzuje presvedčivosť ich záverov s prihliadnutím na všetky okolnosti, najmä aj s prihliadnutím na námietky žiadateľa o invalidný dôchodok, resp. o jeho zvýšenie. O objektívnosti, odbornej úrovni a úplnosti záverov posudkov posudkových orgánov, ktoré boli v zásade zhodné, odvolací súd nemal dôvod pochybovať.

Odvolací súd má za to, že posudkový lekár sa v dostatočnom rozsahu vyrovnal so všetkými skutočnosťami, ktoré boli podkladom pre jeho rozhodnutie, z obsahu posudku je zrejmá jeho úvaha, na základe ktorej dospel k určaniu rozhodujúceho zdravotného postihnutia a k nemu prislúchajúcej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Pretože navrhovateľka v odvolaní neuviedla žiadne nové skutočnosti, nebol dôvod spochybniť závery lekárskeho vyšetrenia, ani dôvod na ďalšie posudzovanie zdravotného stavu ako i určenie vyššej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a tým i zvýšenie invalidného dôchodku.

22. S poukazom na citovanú časť odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu a odvolanie sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa s námietkami sťažovateľky obsiahnutým v odvolaní dostatočne vysporiadal a svoje závery náležite odôvodnil.

23. Pokiaľ sťažovateľka v odvolaní spochybňuje správnosť rozsudku krajského súdu tým, že si „myslí“, že jej sekundárne ochorenia sú závažnejšie ako ťažký stupeň obmedzenej hybnosti bedrových kĺbov a obojstrannú vysokú iliakálnu luxáciu bedrových kĺbov a entezopatie „považuje“ za oveľa závažnejšie ochorenia z hľadiska miery poklesu vykonávať zárobkovú činnosť, ústavný súd konštatuje, že posúdenie rozsahu zdravotného poškodenia a jeho následkov na schopnosť občana vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske znalosti a vo veciach sociálneho zabezpečenia je zákonom zverené posudkovým lekárom sociálneho poistenia. Z uvedeného dôvodu iba presvedčenie sťažovateľky, na ktoré sa v podstate v odvolaní odvolávala, nie je rozhodujúce. Podľa § 127 ods. 1 OSP ak závisí rozhodnutie od posúdenia skutočností, na ktoré treba odborné znalosti, ustanoví súd po vypočutí účastníkov znalca. Podľa § 127 ods. 4 OSP namiesto posudku znalca možno použiť potvrdenie alebo odborné vyjadrenie príslušného orgánu, o správnosti ktorých súd nemá pochybnosti. Sťažovateľka v odvolaní neuviedla žiadne také skutočnosti, ktoré by boli schopné spochybníť odbornú správnosť záverov posudkových lekárov a ktoré by odôvodňovali nariadenie znaleckého dokazovania. Ak najvyšší súd pri svojom rozhodovaní vychádzal pri posudzovaní odborných medicínskych otázok zo záverov posudkových lekárov, pričom tieto posúdil z hľadiska presvedčivosti ich záverov a všetkých okolností, neporušil označené práva sťažovateľky.

24. Ústavný súd zároveň zdôrazňuje, že pokiaľ sťažovateľka chcela relevantným spôsobom spochybníť správnosť záverov posudkových lekárov, mala možnosť sama navrhnúť nariadenie znaleckého dokazovania, resp. zabezpečiť sama znalecký posudok, s ktorým by sa ako s dôkazom museli všeobecné súdy vysporiadať. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína aj zásadu „vigilantibus iura scripta sunt“, ktorá zdôrazňuje aj vlastné pričinenie na ochranu svojich práv vyžadujúc, aby aj sťažovateľ sledoval svoje subjektívne práva a robil také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu. Táto zásada teda predpokladá, že sťažovateľ musí využiť prostriedky, ktoré mu poskytuje zákon, a následne vykonať prípadné potrebné opatrenia, aby nedošlo k porušeniu jeho práv.

25. V súvislosti s tvrdením sťažovateľky, že sa najvyšší súd nezaoberal jej námietkou týkajúcou sa RTG snímky, ústavný súd konštatuje, že z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993). Pokiaľ sa najvyšší súd nezaoberal tvrdením sťažovateľky v odvolaní o tom, že posudkový lekár mal uviesť, že röntgenová snímka nie je dôkaz, ústavný súd konštatuje, že toto tvrdenie sťažovateľky, resp. jej námietka v odvolaní nie je vo veci sťažovateľky relevantná. Ako je z odôvodnenia rozsudku krajského súdu a aj z odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu zrejmé, posudkoví lekári posudzovali zdravotný stav sťažovateľky aj z RTG snímok, preto takáto námietka, resp. iba samotné tvrdenie sťažovateľky, nemali význam pre rozhodnutie, a preto najvyšší súd neporušil práva sťažovateľky, pokiaľ sa týmto jej tvrdením nezaoberal.

26. K tvrdeniu sťažovateľky o vnútornej rozpornosti rozsudku najvyššieho súdu, ktoré má spočívať v tom, že najvyšší súd sám poukazuje na progresiu zdravotného stavu sťažovateľky a pritom stále vychádza zo záverov posudkových lekárov, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd na strane 6 svojho rozsudku cituje „stav s tendenciou d'alšej progresie“. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že pre určenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je rozhodujúci preukázaný zdravotný stav, nie iba tendencia jeho závažného zhoršenia. Preto nie je možné považovať ani toto konštatovanie najvyššieho súdu za také, ktorým by bola spochybnená správnosť záverov posudkových lekárov samotným najvyšším súdom.

27. Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že najvyšší súd sa vysporiadal so všetkými relevantnými odvolacími námietkami sťažovateľky. Skutočnosti, ktoré sú obsiahnuté v sťažnosti a neboli predmetom podaného odvolania proti rozsudku krajského súdu, nemá právomoc ústavný súd preskúmať, a teda nimi ani nemôže byť spochybnovaná ústavnosť napadnutého rozsudku najvyššieho súdu.

28. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti

napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

29. Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia sťažovateľkou označených práv rozsudkom najvyššieho súdu, odmietol sťažnosť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

30. Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa jednotlivými nárokmi sťažovateľky uplatňovanými v sťažnosti už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. novembra 2016